

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 15 stycznia 2021 roku powód D. J. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą „F. „ w Ł. wniósł o zasądzenie od pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. kwoty 24.764,27 USD wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od dnia 28 października 2020 roku do dnia zapłaty i kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu żądania pozwu powód wskazał, iż pozwany w ramach prowadzonej działalności gospodarczej pośredniczył w sprzedaży powodowi przędzy bawełnianej od spółki (...) z siedzibą w Uzbekistanie za łączną kwotę 41.400 USD działając, jako przedstawiciel tej spółki. W dniu 29 maja 2020 roku pozwany przesłał powodowi dokumenty do podpisania w tym specyfikację zamówienia oraz fakturę proforma 04/ (...) 2 ze wskazanym rachunkiem bankowym do wykonania przelewu przez powoda.

Powód wykonał przelew kwoty 41.400 USD na wskazany mu przez pozwanego rachunek bankowy. Okazało się, że przesłana przez pozwanego powodowi faktura proforma zawierała nieprawidłowy rachunek bankowy i w związku z tym powód nie otrzymał zamówionego towaru. W wyniku podjętych czynności powodowi zostało zwrócone 16.635,73 USD.

Pozostałej kwoty nie udało się odzyskać.

(pozew k. 4 – 8)

Zarządzeniem z dnia 9 czerwca 2021 roku starszy referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Łodzi wydał zarządzenie o zwrocie pozwu z uwagi na nieuiszczenie przez powoda stosownej opłaty od pozwu.

(zarządzenie k. 37)

Z uwagi na uzupełnienie przez powoda braków formalnych pozwu w terminie tygodniowym od dnia doręczenia pełnomocnikowi powoda zarządzenia o zwrocie pozwu, pozew został przyjęty ze skutkiem od daty jego pierwotnego wniesienia.

(zarządzenie k. 43)

W dniu 28 czerwca 2021 roku starszy referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Łodzi wydał w sprawie nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

(nakaz zapłaty k. 44)

Pozwany złożył sprzeciw od wydanego w sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym, zaskarżając nakaz w całości i wnosząc o oddalenie powództwa z uwagi na brak legitymacji biernej po stronie pozwanego oraz z uwagi na oczywistą bezzasadność roszczenia oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, w którym zostaną zasądzone do dnia zapłaty.

Pozwany zakwestionował roszczenie powoda zarówno, co do zasady jak i co do wysokości. Zaprzeczył jakoby był zobowiązany do zapłaty na rzecz powoda jakiegokolwiek kwoty pieniężnej.

Pozwany przyznał, iż pomagał powodowi w realizacji zamówienia przędzy bawełnianej. Kontrakt na dostawę przędzy zawarty był pomiędzy powodem a firmą (...) w Uzbekistanie.

W efekcie włamania się na serwery firmy (...), przestępcy internetowi, przełamując zabezpieczenia kontrahenta powoda wysłali rzekomą korektę faktury proforma z nowym, nienależącym do F. T. numerem rachunku bankowego. Powyższe oszustwo doprowadziło powoda do przelania środków nie na rachunek kontrahenta, a na rachunek innego podmiotu, który podszył się pod tegoż kontrahenta.

Dokumenty dotyczące zamówienia przez powoda przędzy od F. T. były przesyłane mailowo, za pośrednictwem pozwanej spółki. W ten sposób przesłano z adresu mailowego F. T. fakturę pro forma ze wskazanym numerem rachunku bankowego a następnie kolejną fakturę proforma ze zmienionym numerem rachunku bankowego do wpłaty za zamówienie.

Pomimo wątpliwości, co do całej sytuacji, po otrzymaniu za pośrednictwem pozwanego do F. T. korespondencji potwierdzającej dokonaną zmianę rachunku bankowego - powód podjął decyzję o dokonaniu przelewu na wskazany w kolejnej fakturze proforma rachunek bankowy kwoty 41. 400 USD.

Pozwany wskazał, iż wbrew twierdzeniom powoda, nigdy nie wskazywał powodowi danych do dokonania przelewu należności za zamówiony towar. Dane te pochodziły od kontrahenta powoda. W ocenie pozwanego nie ma podstaw prawnych ani faktycznych do obciążania go obowiązkiem zwrotu dochodzonej przez powoda kwoty.

(sprzeciw k. 50 - 58)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pomiędzy powodem a (...) z siedzibą w Republice Uzbekistanu, jako sprzedającym zawarta została ramowa umowa sprzedaży.

Zgodnie z jej postanowieniami sprzedający ((...)) zobowiązywał się przenieść na własność kupującego przędzę bawełnianą, której nazwę, ilość, cenę, warunki dostawy strony uzgodniły w specyfikacji (załącznikach) stanowiących integralną część umowy zgodnie z warunkami umowy.

Zgodnie z postanowieniami umowy kupujący w ciągu 5 dni bankowych od daty wystawienia faktury pro forma (faktury do zapłaty) przelewa na konto sprzedającego kwotę równą 100 % wartości każdej przesyłki gotowej do wysyłki. Wszystkie płatności będą dokonywane w USD. Ostateczne rozliczenie nastąpi w ciągu 30 dni po zakończeniu dostawy zgodnie z warunkami umowy. Termin dostawy dla całej ilości towaru objętego umową do 31 stycznia 2021 roku.

Termin dostawy wynosi nie więcej niż 10 dni od otrzymania zaliczki za daną partię towaru lub od daty przesyłki warunkowej uzgodnionej uprzednio przez strony w odpowiednich aneksach, przy czym pierwszeństwo z tych dwóch terminów ma data wcześniejsza. W przypadku niedostarczenia towaru w terminie 10 dni od otrzymania 100 % przedpłaty za daną partię towaru, sprzedający jest zobowiązany do zwrotu pełnej kwoty przedpłaty na konto kupującego na jego pierwsze żądanie w terminie 3 dni bankowych od dnia otrzymania takiego żądania.

(umowa k. 67 – 72)

W dniu 26 maja 2020 roku pozwana spółka przesłała do F. T. drogą mailową zamówienie dla powoda przędzy bawełnianej.

(zamówienie k. 105)

W dniu 28 maja 2020 roku na skutek złożenia przez powoda za pośrednictwem pozwanej spółki zamówienia na przędzę bawełnianą F. T. przesłała drogą mailową do pozwanej spółki fakturę pro forma na kwotę 41.400 USD wystawioną dla F. w A. za zakup przędzy bawełnianej.

W fakturze wskazano, jako walutę zapłaty USD oraz nazwę i numer rachunku bankowego do dokonania wpłaty.

Wskazano (...) Orient F. C. branch (...) (USD) (...), swift code : (...).

(faktura proforma k. 74, korespondencja mailowa k. 107, okoliczność niesporna)

Faktura ta została przesłana przez pracownika pozwanej spółki mailowo do firmy powoda.

(okoliczność niesporna)

Taki sposób kontaktu i przesyłania korespondencji był zwyczajowo przyjęty w kontaktach pomiędzy stronami. W ten sposób zrealizowano kilka zamówień przędzy dla powoda.

(zeznania świadka J. K. k. 139 – 140, nagranie 00;37;32 – 01;04;24)

W tym samym dniu na adres mailowy pozwanej wysłana została kolejna faktura pro forma o tożsamej treści, co poprzednia. Jednakże w fakturze zmieniony został bank i numer rachunku bankowego, na który powód powinien dokonać wpłaty za zamówiony towar.

Na fakturze wskazano (...) Bank, numer rachunku (...) z siedzibą w A..

(faktura proforma k. 75, okoliczność niesporna, korespondencja mailowa adresowana do powoda od pozwanego k. 17)

Po nadejściu drugiej faktury ze zmienionym numerem konta bankowego pracownik pozwanej spółki J. K. zwróciła się mailowo do F. T. z zapytaniem o przyczynę zmiany rachunku bankowego. Sprawa zmiany rachunku bankowego wzbudziła jej zaniepokojenie. Otrzymała odpowiedź mailowo, że jest to spowodowane pandemią covid – 19. Wszystkie otrzymane od F. T. dokumenty pracownik pozwanej przesyłał powodowi.

Wraz z fakturą na adres mailowy pozwanej spółki przysłane zostało pisemne wyjaśnienie, iż ze względu na lockdown z powodu C.- 19 odnowienie wygasłego kredytu bankowego jest wstrzymane. (...) prosi o przekazanie wszystkich płatności na alternatywny rachunek bankowy, który wskazano w treści tej korespondencji – dane banku jak w drugiej fakturze proforma.

(korespondencja mailowa k. 78, okoliczność niesporna, zeznania świadka J. K. k. 139 – 140, nagranie 00; 37; 32 – 01; 04; 24, świadka A. M. k. 140 – 141, nagranie 01;04;24 – 01;23;49)

Po otrzymaniu drugiej faktury pro forma ze zmienionym rachunkiem prezes pozwanej spółki podjął próbę kontaktu telefonicznego z firmą (...) w celu wyjaśnienia tej sytuacji, ale ta próba się nie powiodła, nikt nie odbierał od niego telefonu. Nikt ani pracownicy pozwanej spółki, ani powód nie zwrócili uwagi na niewielką zmianę adresu mailowego, z którego przychodziła korespondencja wysyłana rzekomo przez F. T..

(zeznania P. M. w imieniu strony pozwanej k. 165 – 166, nagranie 00;14;01; - 00;42;13)

W dniu 29 maja 2020 roku, po otrzymaniu drugiej faktury pro forma ze zmienionym rachunkiem bankowym powód dokonał przelewu na wskazane w drugiej przesłanej mu fakturze pro forma na konto w Banku (...) w A. kwoty 41.400 USD.

(okoliczność niesporna, potwierdzenie dokonania przelewu k. 23)

Po kilku dniach od dokonania przelewu pozwany dowiedział się od pracownika F. T., że wpłacone przez powoda pieniądze nie dotarły na konto firmy. Konto mailowe firmy zostało zhakowane przez hakera. Wskazane w korespondencji mailowej konto bankowe w Banku (...) w A. nie jest kontem F. T., lecz kontem oszusta internetowego.

W dniu 5 czerwca 2020 roku powód poinformował (...), w którym prowadzony jest jego rachunek firmowy, iż którego dokonano przelewu w dniu 29 maja 2020 roku kwoty 41. 400 USD, że ww. płatność powiązana jest z przestępstwem.

W efekcie czynności podjętych przez bank w dniu 24 lipca 2020 roku na rachunek powoda zwrócona została kwota 16.635,73 USD.

(okoliczność niesporna, opinia bankowa k. 26, potwierdzenie przelewu k. 27, zeznania świadka Ł. K. k. 139, nagranie 00;27;25 – 00;33;08)

W dniu 5 czerwca 2020 roku prezes zarządu pozwanej spółki (...) złożył zawiadomienie o oszustwie internetowym polegającym na przechwyceniu korespondencji mailowej pomiędzy jego firmą a firmą w Uzbekistanie i zmienieniu danych do przelewu i niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 41.400 USD na szkodę firmy (...).

(zawiadomienie k. 80, okoliczność niesporna, zawiadomienie o wszczęciu dochodzenia k. 84)

Podobne zawiadomienie złożył również powód.

(okoliczność niesporna, potwierdzenie k. 82)

Postanowieniem z dnia 30 września 2020 roku dochodzenie w sprawie zostało umorzone z powodu nie wykrycia sprawcy.

(okoliczność niesporna, postanowienie k. 86, k. 88)

W dniu 12 października 2020 roku działający w imieniu powoda pełnomocnik wystosował do pozwanej spółki wezwanie do zapłaty na rzecz powoda w terminie 7 dni kwoty 24.764,27 USD - pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego.

(okoliczność niesporna, wezwanie do zapłaty k. 29)

Powyższy stan faktyczny był, co do zasady, pomiędzy stronami niesporny. Sąd poczynił ustalenia faktyczne w sprawie również na podstawie przedłożonych przez strony do akt sprawy dokumentów, których treść, prawdziwość ani moc dowodowa nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Podstawą dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych są również zeznania powołanych wyżej świadków i stron postępowania. Zeznania te potwierdzają okoliczności faktyczne wynikające z dokumentów, których strony procesu nie kwestionowały i uzupełniają wynikające z nich ustalenia.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Powód w pozwie nie wskazał podstawy prawnej dochodzonego roszczenia jednakże w uzasadnieniu pozwu wskazał, iż żądanie pozwu oparte jest na okoliczności nieprawidłowego wykonania przez pozwaną spółkę umowy polegającej na pośredniczeniu w kontaktach handlowych pomiędzy powodem a F. T. działającą na terenie Uzbekistanu.

Tak, więc kwestię ewentualnej odpowiedzialności strony pozwanej za doznaną przez powoda szkodę rozpatrywać należy na gruncie przepisu art. 471 KC.

Zgodnie z treścią tego przepisu dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Aby można mówić o kontraktowej odpowiedzialności odszkodowawczej muszą zostać spełnione następujące warunki: musi zaistnieć szkoda; szkoda musi być spowodowana niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania, z zastrzeżeniem wyłączenia okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi; owo "spowodowanie" musi oznaczać istnienie adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania a powstałą szkodą, czyli szkoda musi być normalnym następstwem naruszenia dłużnej powinności. Wymienione powyżej okoliczności określić należy mianem przesłanek odpowiedzialności.

Odpowiedzialność kontraktowa powstaje pomiędzy stronami istniejącego zobowiązania, a zatem każdorazowo przy ustalaniu podmiotów tejże odpowiedzialności, zagadnieniem wstępnym jest ustalenie kręgu wierzycieli i dłużników naruszonego zobowiązania (por. K. Zagrobelny, w: Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC, 2014, Z. Gawlik, w: Kidyba, Komentarz KC, t. III, cz. 1, 2010, s. 609). Ciężar dowodu w zakresie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania jako przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej, ciąży na wierzycielu zgodnie z zasadą wynikającą z art. 6 KC.

Niedopełnienie podstawowej powinności – brak prawidłowego spełnienia świadczenia – oznacza równocześnie niewykonanie zobowiązania (T. Wiśniewski, w: Komentarz do KC, Ks. III, t. 1, 1996, 2003, s. 518). To, w jaki sposób dojdzie do niewykonania zobowiązania zależy przede wszystkim od rodzaju świadczenia. Pojęcie nienależytego wykonania zobowiązania jest bowiem ogólne i pojemne, a jego ocena może następować jedynie przy uwzględnieniu indywidualnych cech łączącego strony stosunku zobowiązaniowego. Najogólniej przyjmuje się, że wadliwe wykonanie zobowiązania można rozpatrywać w kontekście rozbieżności pomiędzy faktycznie zaistniałym stanem rzeczy a treścią zobowiązania w kontekście takich elementów, jak zachowanie terminu, miejsca, sposobu, czy też jakości – rozumianych w szerokim znaczeniu (por. T. Wiśniewski, w: Komentarz do KC, Ks. III, t. 1, 2003, s. 518; J. Dąbrowa, w: System PrCyw, t. III, cz. 1, 1981, s. 764).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, iż niewątpliwie powód doznał szkody majątkowej. Utracił, bowiem kwotę 41.400 USD, z której to kwoty udało się odzyskać kwotę 16.635,73 USD.

Różnica pomiędzy tymi kwotami dochodzona w niniejszym postępowaniu stanowi niewątpliwie szkodę majątkową, jaka wystąpiła po stronie powoda.

Dokonane przez sąd ustalenia faktyczne nie pozwalają jednakże przypisać odpowiedzialności za doznaną przez powoda szkodę – pozwanej spółce.

Z niekwestionowanych w sprawie ustaleń faktycznych wynika, iż szkoda ta powstała na skutek przestępstwa popełnionego przez osobę trzecią (hakera), której tożsamości nie udało się ustalić. To, bowiem ta osoba najpierw dokonała niedozwolonego przejścia konta mailowego kontrahenta powoda a następnie przy pomocy tegoż zhakowanego konta prowadziła korespondencję z pozwanym a za jego pośrednictwem z powodem. W ten sposób przesłała na adres mailowy pozwanej spółki drugą fakturę pro forma wraz z informacją o zmianie banku i numeru konta bankowego dla rozliczeń z powodem z tytułu złożonego przez niego zamówienia.

Korespondencja ta była w całości, jak wynika z ustaleń faktycznych dokonanych w sprawie przekazywana powodowi przez pracownika pozwanej spółki.

Po otrzymaniu korespondencji pracownica pozwanej spółki (...) zwróciła się mailowo do F. T. o potwierdzenie i wyjaśnienie kwestii zmiany rachunku bankowego. Z powodu przejścia konta mailowego korespondencja ta nie trafiła jednak do faktycznego adresata, lecz do hakera i od niego też otrzymała potwierdzenie i wyjaśnienie powodu zmiany banku i numeru rachunku bankowego.

Również prezes pozwanej spółki podjął próbę kontaktu telefonicznego z przedstawicielem F. T. w celu wyjaśnienia i potwierdzenia zmiany rachunku bankowego. Niestety w tym dniu do rozmowy telefonicznej nie doszło.

Powód był o wszystkich tych okolicznościach informowany. Mając wiedzę o zaistniałych okolicznościach tj. o treści nadesłanej przez F. T. (faktycznie przez hakera) korespondencji podjął decyzję o dokonaniu przelewu jeszcze tego samego dnia kwoty 41. 400 USD na wskazany rachunek bankowy.

W opisanym wyżej stanie faktycznym nie sposób dopatrzeć się okoliczności świadczących o zawinionym działaniu strony pozwanej.

Falszywy rachunek bankowy nie został, bowiem powodowi wskazany przez pozwaną. To nie działania czy też zaniechania pozwanej spowodowały szkodę powoda.

Pozwana, podobnie jak powód została wprowadzona w błąd przez oszusta. Zarówno pracownica pozwanej spółki jak i jej prezes powzięli wątpliwości związane ze zmianą banku i rachunku bankowego. Podjęli również możliwe na tym etapie czynności w celu wyjaśnienia sytuacji. Czynności te okazały się jednakże nieskuteczne wskutek działania przestępcy (przejęcie konta mailowego) oraz zbiegu okoliczności (brak możliwości telefonicznego kontaktu z przedstawicielem F. T. w Uzbekistanie).

Okoliczności powyższe nie pozwalają jednak przypisać pozwanej winy oraz niewykonania czy też nienależytego wykonania zobowiązania.

Zważyć należy, iż z ustalonego stanu faktycznego wynika, iż rola pozwanej w relacjach gospodarczych powoda i F. T. sprowadzała się do pośredniczenia w prowadzeniu korespondencji handlowej pomiędzy powodem a jego kontrahentem F. T..

Jednocześnie brak w sprawie dowodów na potwierdzenie przytoczonego w pozwie twierdzenia powoda, iż pozwana była agentem czy przedstawicielem uzbeckiej firmy, aby działała w jej imieniu.

Umowa sprzedaży przędzy łączyła powoda z F. T. w Uzbekistanie. To do tego podmiotu powód kierował zamówienia, z tym też podmiotem rozliczał się z tytułu realizowanych zamówień.

W tak ustalonym stanie faktycznym brak po stronie pozwanej zobowiązania wobec powoda do weryfikowania prawdziwości dokumentów przesyłanych do powoda przez F. T., choć próbę takiej weryfikacji pozwana podjęła. Z okoliczności faktycznych sprawy nie wynika, aby pozwana spółka kiedykolwiek w jakikolwiek sposób gwarantowała wobec powoda wiarygodność i rzetelność przekazywanej mu korespondencji pochodzącej od kontrahenta. Tylko istnienie takiego zobowiązania po stronie pozwanej mogłoby ewentualnie stanowić podstawę do postawienia jej zarzutu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązań umownych wobec powoda, którego następstwem była szkoda majątkowa.

Jednocześnie z okoliczności faktycznych sprawy wynika, iż pozwana przekazała powodowi wszystkie otrzymane w tej sprawie informacje. Powód znał treść korespondencji, jaka nadeszła od F. T. a następnie z fałszywe adresu mailowego. W tych okolicznościach pomimo zachodzących wątpliwości odnośnie nadesłanej korespondencji podjął decyzję o dokonaniu przelewu na wskazane konto bankowe kwoty 41.400 USD. Powód nie wstrzymał się z płatnością, nie zażądał od pozwanej potwierdzenia w sposób niebudzący wątpliwości zmiany rachunku bankowego chociażby poprzez rozmowę telefoniczną z przedstawicielem F. T..

W tym stanie faktycznym brak podstaw do przypisania pozwanej zawinienia oraz niewykonania czy też nienależytego wykonania zobowiązania wynikającego z łączących strony relacji umownych a tym samym brak podstaw do przypisania pozwanej odpowiedzialności za szkodę powoda.

W konsekwencji powództwo, jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Wobec nieuwzględnienia powództwa, o kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania. Na koszty zasądzone w punkcie 2 wyroku składają się koszty wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego w kwocie 5.400 złotych stosownie do Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie Dz.U. z 2015 r. poz. 1800 oraz 17 zł tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Stosownie do treści przepisu art. 98 par 1 (1) KPC od kwoty zasądzonej tytułem zwrotu kosztów procesu należą się odsetki, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia

uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty. Jeżeli orzeczenie to jest prawomocne z chwilą wydania, odsetki należą się za czas po upływie tygodnia od dnia jego ogłoszenia do dnia zapłaty, a jeżeli orzeczenie takie podlega doręczeniu z urzędu - za czas po upływie tygodnia od dnia jego doręczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda przez PI